

Kapela pod batutą Telemanna grała na dworskich koncertach, balach, biesiadach, przeróżnych uroczystościach dworskich i kościelnych. Przygotowywał on oprawę muzyczną mszy odprawianych w kaplicy zamkowej i głównym kościele miejskim, dyrygował zespołem i grał na organach. Telemann miał okazję grać na niezwykle żarskich organach w kościele farnym, które w 1668 r. gruntownie wyremontował miejscowy organmistrz Adam Caspar, brat równie uzdolnionego i słynnego we Włoszech budowniczego organów - Eugenio Caspariniego.

Do dworskich rozrywek należały również polowania w okolicznych lasach zasobnych w zwierzyń i ucztę w towarzystwie muzyków w nieistniejącym już dziś pałacyku myśliwskim w Zielonym Lesie. Dodatkową atrakcją były wizyty na żarskim zamku francuskich i włoskich trup teatralnych i operowo-baletowych. W 1705 r. szczególnymi wydarzeniami wymagającymi niezwykle wystawnej oprawy muzycznej była wizyta znamienitego gościa - Augusta II Mocnego, elektora saskiego i króla Polski, wraz z towarzyszącym mu dworem oraz ślub Erdmanna II z księżniczką saską Anną Marią zu Sachsen-Weissenfels we wnętrzach kościoła Maryjnego (dzisiejszej fary).

Pozostawił po sobie ogromny dorobek kompozytorski, odnotowano przeszło 3600 jego utworów. Przebywając w Hamburgu komponował dwie kantaty na tydzień, a było ich w sumie setki. W Lipsku nazwany został „fabrykantem oper”, gdyż w ciągu zaledwie 3 lat napisał ich aż dwadzieścia.

Oprócz W.C. Printza ważną osobistością zapoznaną przez Telemanna w Żarach był Erdmann Neumeister poeta i autor pieśni kościelnych. Neumeister w latach 1705-1712 pełnił w Żarach funkcję superintendenta, pastora przy kościele Mariackim (fara) i kaznodziei dworu. Telemann napisał muzykę do całego I i III cyklu poezji Neumeistra.

W 1708 r. Telemann z powodu zmiany muzycznych upodobań hrabiego von Promnitz i zmniejszenia przez niego składu dworskiej kapeli postanowił wyjechać z Żar na zachód do Eisenach, rodzinnego miasta J.S. Bacha. Tam objął posadę sekretarza i koncertmistrza na dworze księcia Johanna Wilhelma - kuzyna żony Erdmanna II von Promnitz.

HOTEL DE POLOGNE, DZIŚ JUŻ NIE ISTNIEJE. NOCOWAŁ TU KIEDYŚ TELEMANN I AUGUST II MOCNY

HOTEL DE POLOGNE (BESTEHT NICHT MEHR); ES ÜBERNACHTETEN HIER EINST TELEMANN UND AUGUST DER STARKE

PAŁACYK MYŚLIWSKI ERDMANNA II VON PROMNITZ
JAGDSCHLOSS VON ERDMANN II. VON PROMNITZ

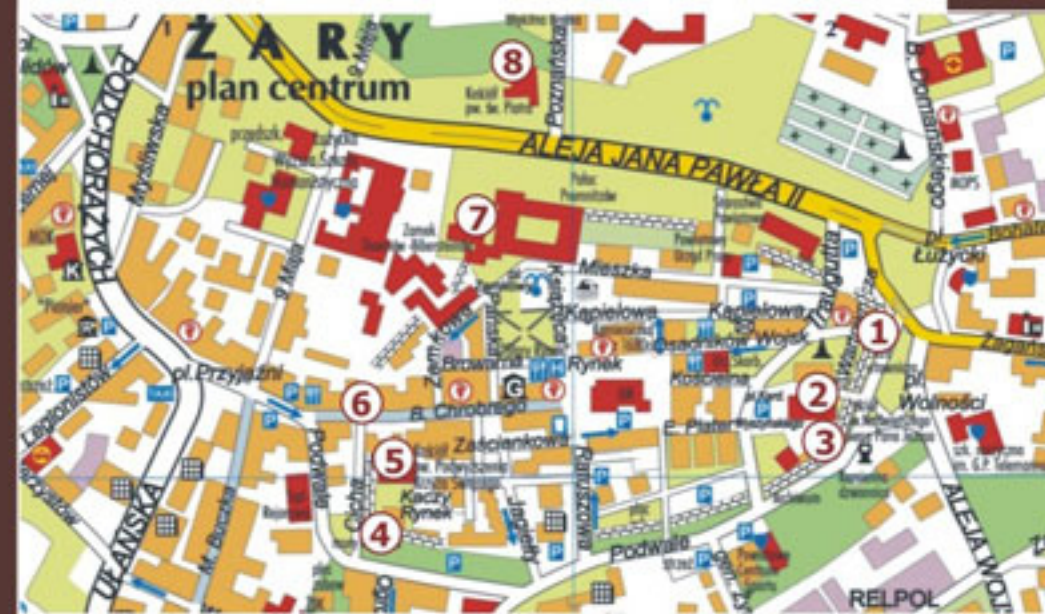
Die Kapelle spielte unter Telemanns Leitung bei Hofkonzerten, Bällen, Festmahlen, verschiedenen höfischen und kirchlichen Feierlichkeiten. Er bereitete den musikalischen Rahmen von Messen vor, die in der Schlosskapelle und in der städtischen Hauptkirche abgehalten wurden, dirigierte das Ensemble und spielte Orgel. G.Ph.Telemann hatte die Gelegenheit auf der außergewöhnlichen Sorauer Orgel in der Pfarrkirche zu spielen, die 1668 von dem hiesigen Orgelbauer Adam Caspar, dem Bruder des ebenso begabten und in Italien berühmten Orgelbauer Eugenio Casparini, von Grund auf restauriert wurde.

Zu höfischen Vergnügungen gehörten auch Jagden in den umliegenden tierreichen Wäldern und Gastmahle in Begleitung von Musikern in dem heute nicht mehr bestehenden Jagdschloss im Sorauer Wald. Eine zusätzliche Attraktion waren Besuche von französischen und italienischen Theater-, Opern- und Ballettruppen auf dem Schloss zu Żary. Ein besonderer Anlass für einen überaus prunkvollen musikalischen Rahmen war 1705 der Besuch des hervorragenden Gastes, August II. des Starken, des sächsischen Kurfürsten und polnischen Königs, mit seinem Hofstaat und die Trauung Erdmann II. mit der sächsischen Herzogin Anna Marie zu Sachsen-Weissenfels in der Marienkirche (heute Pfarrkirche).

Telemann hinterließ ein riesiges Komponistenwerk, es wurden über 3600 seiner Werke vermerkt. Als er sich in Hamburg aufhielt, komponierte er zwei Kantaten pro Woche, und es gab insgesamt Hunderte davon. In Leipzig nannte man ihn einen „Opernfabrikanten“, da er innerhalb von lediglich 3 Jahren sogar 20 Opern schrieb.

Außer W.C. Printz war Erdmann Neumeister, Poetiker und Kirchenliederdichter, eine wichtige Persönlichkeit, auf die Telemann in Żary traf. Neumeister war in den Jahren 1705-1712 Superintendant und Pastor an der Marienkirche (Pfarrkirche) und Hofprediger in Żary. Telemann vertonte den ganzen I. und III. Dichtungszyklus von Neumeister.

1708 beschloss Telemann, wegen der Änderung musikalischer Vorlieben des Grafen von Promnitz und der Verringerung durch diesen der Musikerzahl der Hofkapelle, Żary gen Westen nach Eisenach, der Geburtsstadt von J.S.Bach zu verlassen. Dort wurde er Konzertmeister und Kantor am Hof des Herzogs Johann Wilhelm, des Cousins der Ehegattin von Erdmann II. von Promnitz.

Pozostałości murów miejskich /Überreste der Stadtmauer/

- ① Wieża wartownicza Bramy Dolnej /Wächterturm am Niedertor/
- ② Kościół farny pw. NSPJ /Pfarrkirche/
- ③ Wieża obronna pełniąca dziś funkcję dzwonnicy /Verteidigungsturm, heute Glockenturm/
- ④ Baszta obronna i zadaszony ganek na ul. Cichej /Verteidigungsbastei und überdachter Gang in der Cicha Straße/
- ⑤ Kościół pofranciszkański pw. Podwyższenia Krzyża Świętego /Einstige Franziskanerkirche/
- ⑥ Lokalizacja nieistniejącej już Bramy Górnej /Standort des nicht mehr bestehenden Obertores/
- ⑦ Średniowieczny zamek Dewinów i Bibersteinów /Mittelalterliches Dewin- und Bibersteinschloss/
- ⑧ Kościół pw. św. Piotra i Pawła /Kirche St. Peter und Paul/

Wydawca: Urząd Miejski w Żarach, Rynek 1-5, 68-200 Żary, tel. (++48) 68 470 83 00, fax. 68 470 83 78; www.zary.pl, e-mail: miasto@um.zary.pl;

Tekst: Anna Kubiak; Tłumaczenie: Edward Zys

Zdjęcia: Ireneusz Brzeziński, Anna Kubiak, Arek Prokopowicz, Bogusław Świtła

Projekt i skład: www.akapit.wp.pl; Druk: www.chroma.pl

Mapa centrum Żar: Zakład Kartograficzny „Sygnatura”, www.sygnatura.com.pl

Wydano z finansowym wsparciem Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.
Herausgegeben mit finanzieller Unterstützung der Stiftung für deutsch-polnische Zusammenarbeit.

Telemann w Żarach
TELEMANN IN ŻARY

ŻARY